

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

13 decembre st. v.

25 decembre st. n.

Ese in fiecare duminică.

Redacțiunea in

Közép-utca nr. 395.

Nr. 50.

ANUL XXIII.

1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Jupân Rănică Vulpoiul.

Basm pentru copii, localizat.

A fost odată

Ca nici odată;

Dacă n'ar fi,

Nu s'ar povesti;

pe vremea când chiar și dobitocele ajungeau să se facă domni și boeri aici pe pământ. . . a fost un puui de leu, mândru și frumos. carele, fiind el din viță de domni, fiarele și lighioanele îl aleseră pe dânsul ca să fie peste ele mai mare și de aceea îi și dîseră Leonilă împărat.

Aflând inse Leonilă împărat, că dobitocele nu trăiesc în bună pace unele cu altele și că cele mai tari jefuiesc pe cele mai slabe, fără măcar să cêră voie dela dânsul, el hotărî într'o dî să adune la sfat pe toți supușii sei, ca să le dea de șcire cumcâ voiește cu tot dinadinsul ca lucrurile să mîrgă într'altfel pe viitor. De aceea, îndată trâmise peste tot locul porunci trașnice ca toți de acum înainte să aibă a trăi în cea mai bună înțelegere și ca să nu mai fie voie a se face cuiva vre o nedreptate, fără de șcirea și de invoirea împărăției. Totdeodată, porunci să se chame la curtea domnêscă tot nêmul dobitoceșc. Atunci veniră din tôte părțile, păsêri, lighioane și fiare, animale de tot felul, care mai mari, care mai mici și tôte se inchinară împăratului și îi mulțămiră din băerile inimei pentru porunca înțeleptă ce dedese. Dar pe când tôte căpeteniile dobitoceșci se adunase la curtea împărătescă ca să ție sfat, de odată se lățî vestea cumcâ unul numai dintre fruntași lipsiă și că acela cu nici un preț nu voiește să vină. Acesta eră chiar Jupân Rănică Vulpoiul, lighionă viclênă și pri-cepută. Lesne înțeleseră toți pentru ce nu cuteză să-și arate fața dinaintea împăratului; căci pretotindeni erau cunoscute multele mișelii ce el făcuse, călcând și puind pe tot minutul la uitare poruncile date de stăpânire. Și adevêrul eră, că tôte dobitocele veniseră cu câte o plângere împotriva lui, afară numai de buna lui rudă, vătaful Bursucel.

Mai întêiu eși cu jalbă, vornicul Lupu Falcă-Lată, cerênd să i se facă dreptate pentru tôte necuviințele cu care Jupân Rănică Vulpoiul îndrăsnise a se purtă cătră soția și cătră copiii dsale. Apoi se arătă cu plângere tot împotriva lui, aprodul Potaie Dulêu și medelnicerul Urechilă Iepuraș; dar cel care din toți sbieră mai tare și mai fără de șir eră chiar Ma-

gărilă vechilul, pe care îl alesese de avocat dobitocele cele mai puține la minte. Indată inse ce toți aceștia își sfêșiră pările și jeluirile lor, vătaful Bursucel, ca o rudă bună, începî să apere cu vorba pe verișorul seu Vulpoiul și p'aci p'aci eră să-l saape de ori ce osîndă, când de odată se răpeși în mijlocul adunării, cu penile și cu creșta sbêrlite, vestitul logofêt Cucurigu Cocoș, carele, în gura mare, declară tuturor că Jupânul Rănică i-a fost ucis pe pruncii și pe pruncele dsale: — »Impărate! — strigă bietul »Cucurigu — fă dreptate celui mai nefericit dintre »Cocoși. Cocóna Cloșcă, soția mea, scoșese o spuză, »o mândrețe de pușori și cu toții împreună trăiam »noi norociți, sub paza cătorva dulei din cei mai »voinicii. Dar într'o dî, mișelul acela de Rănică veni »în bătătură la noi, îmbrăcat cu o rasă călugărescă »și prefăcêndu-se că invetă pe dinafară porunca Mă- »riei-Tale, ca s'o aibă în veci aminte. Noi, biet, amă- »gindu-ne, de haina lui cea mincinosă, nu ne-am »temut de dânsul, ci am urmat a colindă răsipiți d'a »lungul gardului, ba chiar și de a rătăci prin bălării, »departe de paznicii noștri. Atunci, vai! viclênul, in- »dată ce ne simți fără de apêrare, dete navală prin- »tre sêrmanii pușorii mei și pe căți dintr'ênșii apucă, »pe toți i sugrumă. Êtă, privește: puica mea cea mai »iubită zace aci môtă dinaintea Măriei-Tale și eu, »mărite împărate, cu lacrimile în ochi cer să mi să »facă dreptate!«

Leonilă împărat se supêră fôrte și se intristă adânc de acestea; deci nu voi să mai dea cređemênt spuselor și apesărilor vătafului Bursucel. Indată porni pe banul Martin Ursul, unul din cei mai de frunte boeri ai curții, pentru ca, cu voie fără voie, să-i aducă pe vinovatul Rănică. Acesta inse, ocolind primejdia, făcû bună primire banului Ursul și-i făgădui că va merge cu dânsul; dar mai nainte de plecare îl pofti ca să-i arate un loc unde el đicea că se pot găsi multe faguri de miere, de cele ce plac așa de mult urșilor. Când ajunseră inse la un loc cunoscut de Rănică, el dete brânci Ursului și acesta căđû, biet, cu piciorul prins într'o cursă; êr Vulpoiul fugi p'aci-ți-e drumul, riđênd cu hohote și strigând mereu:

— Jócă bine, moș Martine

Să-ți dau miere de albine.

Abiă scăpă sêrmanul Urs din cursă, lăsând în mânilor sâtenilor vecini, cari umblau să-l ucidă de bătai, jumătate blana de pe dânsul și mai ales cõda intrêgă. Veđi de aceea nici nu mai are ursul cõdă! Așa jumultit, betêg și rușinat, el se întôrse înapoi la curtea lui Leonilă.

Impăratul, mâniaș tare, trâmise atunci pe postelnicul Motan Cotoiul, carele eră vestit prin iscusința lui, cu poruncă să aducă cu ori ce preț pe Rânică; dar nici p'acesta nu-l lăsă Vulpoiul nepăcălit. El îl tot mână cu vorba, îl laudă că e vânătorul cel mai minunat și puindu-i mândria în joc, îl îndemnă în sfârșit să se cerce a vână șoreci și chițcani într'un ambar intunecos, unde șcicia bine că sînt intinse lațuri pentru ca să se prinđă într'ensele dihorii și alte lighiōne stricaciōse. Bietul Motan, picând și el în capcană, miorlăia de durere și de frică din lăuntru; ăr Rânică, bătend cu laba în părății ambarului, i strigă de afară riđend:

— Tpruț, pisică! Tpruț motan!
Prins-ai șorec or chițcan?

Postelnicul Cotoiu mănca și el o bătaie bună ca vĕru-seu banul Ursul și se întorse la curte, plouat ca vai de dĕnsul și cu cōda între picioare. Atunci, toți într'o unire, osîndiră la mōrte pe jupân Rânică Vulpoiul, pentru că nu ținuse în sēmă poruncile împărătești și își bătuse joc de trâmășii stăpânirii.

Cu tōte acestea, vātaful Bursucel tot se mai rugă să se facă rudei sale și o a treia chiāmare și se insărcină chiar dĕnsul a-l aduce. Când Vulpoiul vĕđu viind pe credinciosul seu prietin Bursucel și înțesele dela dĕnsul că nu mai este loc de joc, se gāndi și el că ar fi mai bine să se ducă însuș la împărăție. Dar cu cât mai mult se apropiă de curte, cu atāt i se făcea mai multă grijă, vĕđend mai ales cum se grāmădiā glōta ca să-l vĕđă trecend. Cu tōte acestea, Rânică merse de se inchină smerit și cu supunere la împăratul, carele nici gānd n'avea să-i dea ertare. El povesti fōrte lāmurit neajunsurile ce pătise la dĕnsul banul Martin și postelnicul Motan și se arātă gata a răbdă ori ce asprime a sōrtei. Atunci părătorii lui eșiră la lumină, avēnd în capul lor tot pe vestitul vechil Măgărilă; dar ei erau așā de numeroși, avocatul sbierā așā de urit și Rânică se apĕră cu așā multă iscusință, încāt mulți din adunare începurā a dorī să-l vĕđă scāpat. Inse tocmai atunci se deterā pe fața cele mai grōznice mișelii ale lui și judecātorii, toți într'o unire, îl osîndiră ca vinovat bun de spĕndurātōre. Indatā atunci, rudele lui tōte părăsirā curtea și împăratului nu-i pără bine de acēsta, căci acele rude și rebedenii erau multe la numer și tot dobitōce cu putere și cu dare de mână. Boierii Lupu Falcă-Latā, Martin Ursul și Motan Cotoiul, đeu, nu prĕ șciau cum o vor scōte la cāpĕtĕiu cu indeplinirea pedepsei; ăr Rânică, simțind tōte acestea greutāți, își bătea joc pe ascuns de dĕnșii și începuse a se chibzui cum să facă ca să scape nevătāmat. Când i se puse ștrĕngul de gāt ca să-l spĕndure, el se rugă să fie ingāduit a-și mărturisī în fața lumii pĕcatele, mai nainte de a murī. I se dete voie; și el, numai atātā așteptā. Dupā ce povesti nemerniciile tinerĕțelor sale, prin cuvinte meșteșugite, dete să înțelĕgă că, în viĕța lui, furase o mare comōră de bani și de scule, cu scop de a opri și de a nimici un complot ce se urđise împotriva lui Leonilă împĕrat. Auđind aceste cuvinte, împĕrătĕsa prinse o mare dorință de a șci cum și ce fel se petrecuse lucrurile și ea induplecā pe soțul seu ca să dea voie lui Rânică să spuie tōte mai pe larg. Acesta, prefăcĕndu-se că ar fi adānc pĕtruns de muștrare și de grije, istorisi indatā o lungā poveste despre un complot care s'ar fi urđit mai de mult între banul Martin Ursul, vornicul Lupu Falcă-Latā și postelnicul Motan Cotoiul ca să dea jos de pe tron pe Leonilă împĕrat și se ridice pe Martin Ursul la scaunul dōmniei. Ca să nu lase nici o bānuielā asupra adevĕrului scor-nirilor sale, el amestecā în acel inchipuit complot pe

repositul tatāl seu, care murise de mult și chiar pe prietenul și ruda lui, vātaful Bursucel. De pe spusele lui, tōtā acea urđelā erā întemeiată pe o bogatā comōră de bani, cu care rĕsvrātitorii aveau de gānd să cumpere pe ostașii, pe paznicii și pe slujitorii împĕratului; ăr el, Rânică, furānd acea comōră și ascunđend-o, scāpase ڗilele lui Leonilă împĕrat.

Aflānd acum mai intĕiu despre tōte acestea, împĕratul și împĕrătĕsa începurā a cam dorī să capete pe sĕma lor acea vestitā comōră și cercetarā pe Rânică despre locul unde ea se aflā ascunsā; dar Vulpoiul șiret gāsi atunci vremea numai bună ca să intre la tocmelā asupra iertării sale. Impĕratul cam sta la indoielā; dar împĕrătĕsa cerū cu tot dinadinsul ca jupân Rânică să fie iertat. Acesta spuse atunci că comōra se aflā pititā în prejma unei fāntāni, în mijlocul unei pāduri, departe, fōrte departe; ăr, fiind că împĕratul nu prĕ voia să dea cređemĕnt la o istorie așā de neauđitā, Vulpoiul chiemā drept dovađă, pe bietul medelnicerul Urechilā Iepuraș, carele tremurā de frică, spre a mărturisī și el decā nu e adevĕrat că se aflā departe, fōrte departe, o pādure, intocmai astfel dupā cum el đisese.

Ciudat lucru se pare, dar împĕratul se mulțami cu acēstā mărturie. El bucuros ar fi mers însuș cu Rânică până la acea pādure, dar Vulpoiul, rumĕgānd în mintea lui alte nesdrāvĕnii, îl rugă să-i dea voie a se duce mai intĕiu la o mănāstire, de precum se legase cu sufletul, ca să se rōge pentru iertarea pĕcatelor sale. Impĕratul nu făcū nici o împotrivire. Pe banul Martin și pe vornicul Falcă-Latā i bāgā la inchisōre; ăr kir Behehe Berbecilā, care erā și ڗircovnicul palatului, citi lui Rânică o molitvā ca să-i fie drumul norocos. Se luā tot atunci horārire ca tōtā curtea împĕrătĕscā să-l aștepte în cale, nu departe de locul unde aveau să mĕrgā și astfel el se porni. Dar ca să nu-i fie urit singur la drum, el rugă pe Behehe Berbecilā și pe medelnicerul Iepuraș ca să-l însoțĕscā amĕndoi măcar o bucatā.

Când se vĕđu aprōpe de casā, făcū ce făcū și despărți pe tovarășii lui, unul de altul și indatā inghesui pe bietul Iepuraș, la o srimtōre și-i suci gātul. Apucase, el și ai lui, de și māncase carnea sĕrmanului dobitoc, când sosi Berbecilā ca să caute pe soțul seu de drum. Rânică i spuse că medelnicerul Urechilā, simțindu-se cam ostenit, se inchisese într'un cuptor ca să dōrmā mai liniștit, dar tot deodatā el adāogi: — Șcii, frate Berbecilā, că trebuie indatā să pleci inapoi ca să duci împĕratului o scrisōre fōrte insemnatā, din care negreșit că și dniei tale țe se vor trage mari folōse și vei cāpĕtā multā trecere pe lāngā împĕratul, decā i vei duce cāt mai curĕnd darurile care sînt în acēstā desagā.

Cum auđi una ca asta, gugumanul de Behehe începū a săltā și a se gudurā de bucurie, pe când Vulpoiul cu Vulpōica și cu Vulpisorii lor ședeau lungi pe pat și se uitau cu mirare la dĕnsul cāt de poznaș jucā el de veselie. Rânică i atĕrnā atunci de gāt o desagā, în care el ghiemuise pielea Iepurașului jupuit și māncat și i făcū vĕnt să plece.

Puteți să ve inchipuiți ce supĕrare cuprinse pe împĕrat când deschidĕnd desaga cea cu șcirile și cu darurile, în loc de acestea, picā dintr'ĕnsa pielea sĕrmanului Urechilā! Atunci pricepū, că chiar și pe dĕnsul îl înșelase mișelul de Rânică. Banului Martin și vornicului Falcă-Latā le dete drumul dela inchisōre, ăr pe kir Behehe, împĕratul, ne mai voind să-l vĕđă în ochi, îl lāsă pe sĕma Lupului ca dĕnsul să-l procopsĕscā cum va șci și să-i gāsĕscā lĕc la tōte neajunsurile cāte suferise. De atunci s'a și făcut ruptōre ca berbecii și oile să fie jātuite de lupi. Dar nici cu atātā nu se mulțami împĕratul, ci dete o sĕrbare

mare, numai pentru ca să aducă wangăiere lui Falcă-Lată și lui Martin Ursul, pe cari i nedreptățise. Tocmai în mijlocul veselilor acelei sărbători, sosiră și alte știri despre mișelii mai prospete ale jupânului Rănică Vulpoiul. Mâniindu-se atunci împăratul peste măsură hotărî, să trîmiță totă ordia sa ca să prăpădească cu totul pe acel îndrăsnet înșelător. Dar vătaful Bursucel, tot mereu credincios verișorului seu, se grăbi a-i da de știre și-l îndemnă ca să vie cât mai neîntârziat la curte și să răspundă însuși la învinovățirile ce i se aduceau. El se induplecă și veni.

Bursucel se duse la împărat ca să-l rîde să primescă pe ruda sa, jupânul Rănică: ér acesta, când se vîdă dinaintea lui Leonilă, se apropie cu îndrăsnelă de tron și dete în genuchi, în fața tuturor lighionelor adunate. Împăratul, cu glas aspru, i impută că ar fi ucis mișeșeșce pe sluga lui cea credincioasă medelnicerul Iepuraș și că el a pricinuit mórtea țircovnicului seu kir Behehe, carele cântă așa frumos în strană. La acestea, Rănică cu fățarnice cuvinte, se prefăcî pare că ar fi adânc măhnit de cele ce s'au întemplat; dar tot deodată, el arătă o mare mirare de câte audia și stăruî fără de rușine a dice că Berbecilă, ér nu el, a ucis pe iepuraș ca să ia dela dînsul niște bogate daruri pe care chiar el, Rănică, le dase credinciosului medelnicer ca să le ducă mai iute Măriei Sale. Dar împăratului i se făcî acru cu atâtea incurcături, neșciind cî să mai alegă din așa multe minciuni și de multă supărare se sculă și plecă la vînatóre, lăsând pe boerii sei să facă cum vor și ei.

Rănică inse nu-ș pierdî cumpătul și pe loc i dete în gând să cêră ajutor dela o vechie prietină a lui, bêtрана jupânésă Albina, care eră de casă la împăratésă, i făcea dulceturi și i descântă de deochiu. Dînsa puse pe fiecare di la împăratésă câte o vorbă bună pentru Rănică, astfel încât nu i se făcî nici un reu. Mai pe urmă ea se ispitî a aduce aminte despre sculele pe care Vulpoiul dicea că le ascusese, le lăudă precum se pricepî mai bine și incredință pe stăpână-sa că Rănică singur ar fi în stare să le găsescă și să i le aducă, decă i s'ar da drumul dela închisóre. Pe de altă parte, jupân Vulpoiul mijloci ca să se șoptescă la urechia împăratului despre multele slujbe pe care le făcuse statului repositat tată-seu, pe când trăia; mai pe urmă el ceru ca cei ce l'au pârât să dea cel puțin doveđi și în sfîrșit, ca să curme mai iute tóte greutățile, propuse ca neînțelegerea între dînsul și dușmanii lui, să se stîngă printr'o luptă dréptă. Pe vremea de atunci eră obicei și lege ca orice sfadă, orice cêrtă și orice judecată să se spargă cu bătaie: părțile protivnice se apucau la trântă și care din doi biruia, acelaia i remănea tóte dreptățile.

Propunerea lui jupân Rănică se ținu în sêmă și vornicul Falcă-Lată ceru numai decăt ca el și nu altul, să intre în luptă cu Vulpoiul. Acesta inse, șciind bine că Lupul e mai vîrtos la vînă decăt dînsul, se cam codiá și căută prilej să scape; dar tóte furé de prisos, căci Lupul eră fôrte înderjit din pricina tuturor reutăților pe care Rănică cu drept și cu nedrept le aruncase asupra lui. Se hotărî dar lupta fără de cruțare și se alese ca, loc de bătaie țarcul rotund al țirlei împăratéscei.

A doua di, după ce trase un somn bun tótă nóptea și mănca ca un voinic diminéta, Rănică intră în cercul luptei cu pêrul de pe dînsul lins și prelins, cu trupul uns peste tot cu uleu. Așa il invêțase jupânésă Albina, care se pricepea la tot felul de farmece băbeșci; ba ea i făcuse și descântece ca să pôta birui pe dușmanul seu. Lupul și Vulpoiul se puseră drept în față unul cu altul; ér tóte celelalte do-

bitóce, dela împărat până la pîrcălab și dela vlădică până la opincă, stau rânduite giur impregiurul țarcului și priviau cu ochii sticliți la lupta voinicilor. Vulpoiul incepî îndată să-și invêrtescă còda cea stufoasă, ca o apêrătóre și prefăcendu-se că vré să fugă, aruncă cu țerină în ochii Lupului, de-i luă vederile; îndată sări iute pe dînsul și se cercă din tóte resputerile ca să-l sfășie și să-l sugrume. Dar vornicul Falcă-Lată, opintindu-se și dînsul, printr'o sucelă puternică, culcă jos pe Rănică, il propti sub picióre și își infipse colții în laba lui. Vulpoiul inse nu-ș pierdî sărita într'o primejdie așa de mare, ci intorcendu-ș pe furis ochii în partea staulului, unde se închisese pentru acea di, turma de oi a împăratului, incepî să strige: — »Săi, jupân vornice, c'au scăpat mieii din staul și-i mănăncă cãniî!« — Lupul lacom și prost se răpeși să apuce și el un cârlan; dar în vremea acésta, Vulpoiul sprinten i sări în chică și-l doborî jos. L'ar fi ucis pe loc decă însuș Leonilă împărat nu i-ar fi diș să-l ierte cu diile.

Din minutul acesta jupân Rănică Vulpoiul remase tare și mare și fără de vătămare. Împăratul puse de-l îmbracă cu caftan de catifea roșie imblănit și il făcî mare vistier. Toți de tóte părțile veniră de se inchinară la dînsul cu smerenie și supunere, ba încă și la cocóna vulpóica și la coconașii vulpișori, care sosiră îndată la curtea împăratésce.

Trecu astfel cât trecu; dar fiind că năravul din fire nu are lecuire, jupân Rănică Vulpoiul nu se lăsă de mănăcării și de viclesuguri, nici când ajunse om de frunte. Mișeliile lui se deteră din nou pe față; dar în rëndul acesta, nu-l ajută nici un meșteșug, ci fu silit să fugă și dela curtea împăratésce și dela casa lui; hoinar și pribég, el de atunci înainte își petrecu viața furișindu-se prin tufe și prin vizuini, huiduit și batjocorit de toți, până ce într'o di, umblând, după năravul seu cel vechiu, să se vîre într'un coteș cu găini, copoi din bătătură il urmară, il zăriră, il luară în gónă prin pădure, il prinseră și-l făcură mici-țeră-mici. Să-i fie țerina ușoră!

Incălecai p'o còdă de vulpe
Și spusei cui vru s'asculte
basmul lui Rănică Vulpoiul
pe care l'a repus copoiul.

Bucureșci. 1875.

A. I. Odobescu.

Melancolie.

Mécuri pe rënd sbor, cum sbor clipe din viétă,
Stoluri de dor cad în pustiu și tristétă;
Frunzele plâng, viscolul geme prin ele,
Munții tresar, văile pică în gele.

Diua de ađi duce din viétă o clipă
Și-n urma ei gol și pustiu și nimică
Va resări, . . . diua de mîne mi-e silă,
Tot înzădar . . . Nu mai sânt inimi cu milă!

Tremură 'ncet bulbii sub trista pleopă,
Și-n giurul meu totul cobeșce a grópă, . . .
Visuri se stîng colo la marginea zării,
Farmeci și dor, tóte se dau ađi uitării.

Sfînte-amintiri cernu-se 'n crerul meu rece,
Ș-apoi se duc vécuri de dor să inece;
Dulce un cânt sună din buciumul sêrii,
Pe urma lui crescînd aripa 'ntristării.

Stoluri de drag ardu-se 'n flacări de cêră. . .
Gândului meu, vreu să-i pun astăzi hotară ;
Ce să-l mai las, palid in nopți de durere,
A mai sbură după cum înima cere ?

Nu ! căci basm vechiu este viêta-mi de-acuma,
Florile ei tôte le-acopere bruma
Și m'am făcut ca pelicanu 'n pustie ;
Tôte-au murit, numai durerea e vie !

Traian H. Pop.

Baba Hira.

— Novelă. —

(Urmare.)

doua ȃi, pe la miêġi, Sandru Pochniă vecin cu ei la vie, venise s'aducă un butoiu cu vin pe care-l vënduse lui Mușat cârciumarul din Glodeni ; pe când îl descârcă, el povestîă ômenilor cum își dase sfêrșitul pe mânilor logofêtul Neculăița.

— Vai de capul nostru ce am tras până a murit, ȡicea dênșul, căci eram numai eu cu frate-seu Vasile și cu biêtă Voica Pătrașcului, care venise din întêmplare să ia niște câlți de 'ndrugat. Nu putea, mêi fraților, să móră omul de foc ce avea la inimă. A povestit lui Vasile tôte faptele Hirei și a lăsat, cu limbă de mórte, să nu o chieame la inmormêntare, ér pe dată ce l-o ingropă s'o isgonescă din casă. Mi-e gróză de ce am audît : a blăstemat-o până a 'nchis ochii și in bóla lui plângea cu obidă când ș-aducea aminte de cele ce pătîmise despre partea Hirei. Mare ciudă a avut sêrmanul d'a fugit el din casă, de pe câpêtiul lui, ș-a trăit atâta sumă de vreme ca un cuc fără să aibă măcar cine să-i dea o bâr-dacă de apă.

Abiă sfêrșise Sandu vorba și s'auđi strigând :

— Hei nea Mușate, ia mai dă-mi o jumăat de vadră, că la noi se ține paază intr'una : tórănă primarul in el ca 'n butie, ér logofêtésa Hira e bêtă topită.

— Bună ȡiua, nea Sandule ; când ai venit din deal ? ce mai veste pe la logofêtul ; s'a făcut mai bine ?

— Ia acuma Tănăsiică neică, ce e chef la voi ai ? Me 'ntrebi de logofêtul, nu mai aveți grige de el băete, că astăzi ș-a luat remas bun dela toți și s'a dus pe lumea cealaltă.

— Ce spui mêi nea Sandule, adevêrat să fie ?

— Cum me veđi și te vêd, neicuțule.

— Tii seracul logofêtul, reu îmi pare de el, că ce om blajin eră și bun ca pânea caldă.

— Așă vericule, cum îți spusei : ađi când se crepă de ȡiua, muri pe mânilor nóstre.

— Tiu la naiba 'ncolo și acas la noi, cântă lăutarii, me duc să-i gonesc. Hira pré o face de ie.

*

— Simț că se 'nvêrt . . . teșce loc . . . cul cu mine, hei primare unde ți-s ochii ? traage cióră din vióră c'am foc la inimioră, ȡi ȡii mêi ȡii.

Când intră Tănase și le aduse veste despre mórtea logofêtului, Zanhira cu pêrul vilvoiu jucă fără grije in mijlocul casei.

Cum ațlară, toți cei ce erau de față, se 'ngroziră ; in tăcere incepură a eși din casă cu incetșorul unul câte unul, ér Hira răgușită d'atâtea țipete se 'ntórse spre Tănase îngânând : Viin adu viin, voi să me imbêt, nu a murit, miinți, n'a murit, lasă primarul să trăiescă !

Voind apoi să iêsă și dênșu după cei ce plecase, căđu ca mórta pe lavița din tindă.

*

E serbătóre, satul resună de clopote, trecuse vremea leturghiei, eșise lumea dela biserică și clopotul s'auđia mereu.

In tăcerea cea mai adâncă, preotul satului ducea la locuința de veci pe logofêtul Neculăița. Din când in când printre mulțime s'auđia câte un oftat : »Frătióre, amăritul meu frătiór ! « eră Vasile care, de când frate-seu i povestise că móre din pricina Zanhirei, el se topise de 'ntristare. Trecênd pe la locuința lui, pe Vasile îl inecă plânsul : »Neică, neică, uite-ți casa din care ai fugit, neică uite-o. « Preoții îngânând de câteva ori pe »aleluia, « făcură semn ciocilor să pornescă cu mortul înainte . . .

Hira nu se mai ridicase din locul de unde cădușe in nesimțire ; pe când pe logofêtul îl ducea la grópă, ea sfôrăia adormită pe prispă afară. Mai d'apoi razele sórelui căđênd drept asupra ei, se incinse hainele, pe dênșu, deșteptându-se, se șterse la ochi : se ridică de pe lavița, căscă, se 'ntinse și bolborosi câteva cuvinte nențesele.

De vr'o câteva minute Vasile sosind se uită la dênșu : venise hotărit s'o facă bucățele ; noroc inse că o găsi adormită ; când se deșteptă, atăt eră de schimbată și de firavă la față, că nu cuteză să-i ȡică nici cel mai mic cuvênt aspru. Nu șciea că beutura o adusese in astfel de hal, ci credea că muștrarea cugetului o posomorise intr'atata.

Abiă după ôre-care timp el, cu multă sfielă, cu multă blândete, incepu să intre in vorbă cu dênșu, nevoit a-i spune după ȡisa frate-seu, să-și ia tot ce este al ei, să plece din casă căci, așă a lăsat el cu sufletul.

Turlacă, cu capul greu de beatură și de neodihnă, nici nu pricepu d'ocamdată cele ce-i spunea cumnatu-seu ; la vorbele lui, se ridică impleticindu-se, își luă borfele și plecă pe pórtă. Pe Vasile îl muștră cugetul de ceea ce făcuse, inse nu îndrăznise să calce dorința reposatului. De-ar fi șciut el inse cum stau lucrurile, nu s'ar fi indoit câtuș de puțin despre ȡisele logofêtului.

*

Inseréză. Cele din urmă rađe ale sórelui mai licăresc câtva pe vârful măgurilor și al pripórcilor, apoi, ca umbre de femei cernite, negurile se lățesc peste sat.

Se îngână ȡiua cu nóptea, s'aud clopotele vitelor ce se 'ntorc dela islas ; s'aude ce s'aude scârșitul cum-penei dela puț și cântecul tilincelor ; incetul cu incetul focurile de prin bătăturile țêranilor se potolesc. Incetéză zingănitul cobzei țiganilor și ciocnitul pâharlor dela cârciuma lui Mușat, ér ômenii merg să se odihnêsă, căci e cumpêna nóptii.

Intunecimea par că cuprinde cu brațele ei lumea intrégă. Peste tot domneșce cea mai adâncă liniște. La capul satului, in marginea rîului Sbiglezi, intr'o singură cociobă, se vede din când in când print'un ciob de giam lipit in mijlocul unei ferestre de hârtie, câte o licărire de foc. Lângă vatră, Hira chinută de durere și de urit, scormoneșce tăciunii ca să facă vâlvătae și tainêșce incet cu focul. In tăcerea nóptii vântul duce cu el schinteile din vatra babei Zanhira și jalea-i nesfêrșită. In pat se svêrcoleșce o copilă, fruct al desfrênării ei din anii de pe urmă ; amêndoue impart, in fiecare ȡi, lipsa, tovarășa lor nedespărțită.

Bêtrâna s'apropie de pat, in vârful degetelor ; cu lacrămile pe obraz mângăe și acopere pe Iléna, ea se deșteptă, auđindu-i suspinele, ȡice :

M a m a.

— Maică, ajungă-ți, maică, ci că vin de te odihnește coala lângă mine.

— Lasă-me Iléno, lasă-me să plâng.

— Bine, dar eu nu cunosc necasul teu; te tot întreb d'atâta vreme și tu nu-mi spui nimic. Nu știu de ce, când me veți, te uiți lung la mine, nu știu de plângi . . .

Hira nu putea să nu plângă când ș-aducea aminte de trecutul ei, astăzi, mai cu osebire, când sărăcia o strîngea cumplit în brațele sale; ér muștrarea cugetului ei eră hrana de tóte zilele.

*

Cât fuse fiică-sa mititică, Zanhira tot mai eșiă, se mai ducea încóce încolo, mai uită; inse cu cât acésta creșcea, cu atât i ardea inima de durere; căci se făcuse fată de măritat și nu o lătră un căne. Iléna, de și eră copila Hirei, inse intru nimic nu-i seménă la fapte. Avea în adevér chipul mame-sei: înaltă, plăviță, rumenă la față, códe lungi de-i trecea de glesne, mersul mărunțel și falnic, intr'un cuvânt leită mamă-sa, dar ce folos! Care cum auđiă de dēnsa, ȕicea: »Ce nașce din piscă, șóreci mănăncă.«

Aceste cuvinte venind mereu la urechile Hirei, o făceau să tremure întocmai ca pe vinovatul care-și așteptă dîlnic respłata. Defăimată și osindită de toți acei ce o cunoscuseră, în fața Ilénei voiă să trecă de femeie cinstită și curată. În fundul pămēntului ar fi ascuns, de ar fi putut, pomenirea desfrēnării ei din trecut, singura moștenire ce lăsă ea fiicei sale! Se vede, că precum cele mai crude fiare iubesc și apēră pe fiii lor ca cei mai buni părinți: tot astfel și omul cel mai reu, cel mai stricat e bun părinte; firea a avut grige a 'mpletí și între dēnsii lanțuri de iubire tot așa de puternice, tot așa de dulci, ca între acei părinți care nu cruță nimic pentru binele și norocirea copiilor lor.

Hira ș-ar fi dat sufletul cu dragă inimă, numai să vedă pe Iléna ajunsă bine.

Ori de câte ori întărđiă pe câte undeva, eră perită. Se temea d'a o 'ntrebă unde a 'ntărđiat séu de a o muștră, căci se gāndiă ca nu cumva ea să fi aflat, taina vieții ei cea nesocotită și destrăbălată, apoi să-i strige în față: »Maică, care imi este taica?« Ce ar fi respuns atuncia dēnsa? Cu ce s'ar fi desvinovățit ea 'naintea Ilénei?

*

Intelēptă, liniștită, Iléna își cătă de muncă; gologanul cel mai mic ce agonisiă ea véra cu sapa și cu plevila, érna cu torsul și cu dărăcitul, il da cu bucurie, spre a ușurā suferințele maică-sei.

De mititică eră indemánatecă la tóte. O piteóce, dar i sfirniă suvelnița și vătalele în mână; úrđiă pānză; da borangicul la rótă, tortul pe rișchitóre mare de doue ori cât dēnsa. Când se făcuse mai resărită, cine mai alegea în resboiu rîuri mai minunați ca dēnsa? Fotele și iele ei mergea din mână în mână pe la tóte suratele ca să scóță și ele isvóde după dēnsele. Se miră tótă lumea d'atâta dibăcie, căci toți șciau că numai dela mamă-sa nu putuse invēțā atâtea lucruri minunate.

Când sta acasă, tótă ȕiulica trepădă: ba să lipescă tinda și coșarul vitelor, ba să se urce 'n dud să culégă frunză pentru a premeni gāndacii, ba să mai arunce câte un mălaiu în test; ba să intre în grădină, să plivescă burianul de pe brazde, să prășescă fasolea ológă, să pună pânze, ba să se urce la a grasă; cu alte cuvinte Iléna avea cu totul apucătorele unei fete casnice, lucru cu care femeia or să nașce, or nu-l invēțā nici odată.

Copilă vrednică și blāndă, ea ar fi fost dodóba casei, māngăierea bărbatului și norocul copiilor ei.

— D'aș avé parte s'o mărit, ȕicea maică-sa și oltă, apoi să me duc să-mi perd urma, să scape Iléna, că nu mai pot!«

(Incheierea va urmă.)

Smara.

Poesii populare din Ardeal.

— De pe la Așcileul mare. —

XXXII.

Cântă cucu 'n vérf de șură,
Merg feciorii la mēsură;
Cucul cântă 'n vérf de paie,
Merg feciorii la bătaie;
Cucul cântă 'n vérf de nuc,
Vine-mi carte să me duc;
Carte dela 'mpērăție,
Să me duc la cătunie,
Pe drumul cătuniei
De asupra Italiei,
Dēcă-acolo vom sosí,
Nēmțul din graiu a grăi:
— Șciut-ați voi feciorii bine,
Când ați dat mână cu mine,
Și v'ați jurat cătră mine,
Că-ți muri 'n țēră străină,
Fără mucuț de lumină;
Fără perină la cap,
Fără țiră de om drag.
Nici nu-i țēră printre nuci,
Nici nu-ți avé mândre dulci;
Nici nu-i țēră printre fagi,
Nici nu-ți avé mândre dragi.
Și-n loc de clopuri cu penă,
Ciacăul deabună sēmă.
Și-n loc de peptar colorit,
Chepenég inlogărit
Și-n loc de curea cu bumbi,
Patronțașul plin de plumbi.
Pușca mănăcă umerile,
Patronțașul șoldurile;
Ciacăul sprincenele,
Papucii piciórele.

XXXIII.

Magheran dintre jiređi,
C'al meu drăguț nu mai veđi.
Și pe el cămeșe albă,
La grumađi năframă négră.
In pālăria penă verde,
Reu me tem că mi-l-oi perde.
Că l'am mai perdut odată,
L'am căutat lumea tótă,
Nicăiri nu l'am aflat,
Eu 'napoi am înturnat,
La mijlocul codrului,
La porțile dorului,
Unde-s porțile deschise,
Māndrele pe tăblii scrise.
Prinse doru-a me 'ntrebă:
— Ce copilă-i asta,
Dórá cauți pe cineva.
Caut pe cel cu penă lată,
Sus-i Dđeu și-l bată.
Caut pe cel cu pintenii,
Că m'a 'nvēțat a iubi
Ș-acum me las' a peri.

Culese de:

Simeon Tămaș.

Din viața de București.

(Politică fără artă. — »Ura.« — Dolores și Cordelia. — Ecuatiune filosofică. — Dramă cu proporții de operă. — Evocațiuni.)
— 7 decembrie 1887.

Șciți ce-a eșit din toate surescitățile produse de partidele și de organele politice, pe cari le semnalam în trecut într'una din cronicile noastre anterioare? Amânarea celui d'al patrulea quartet Dimitrescu, ce eră anunțat pentru duminică (29 nov.) și distrugerea scenei Ateneului. Da: cetățenii au găsit cu cale ca, în locul melodișelor accente ale instrumentelor cu corde, să detune, în acelaș local și la aceeaș oră, vociferările lor discordante. Și pentru că *vox populi, vox Dei*, asta a trebuit să fugă 'naintea politicei, ceea ce ar dovedi, că la noi se face politica fără artă.

Cum inse cea mai mare parte din auđitori au fost nevoiți să n'auđă nimic, umplend — în lipsă de locuri cari să-i mai cuprindă și 'n lipsă de a doua scenă cu care să se prăbușescă — piața tribunalelor, nu eră de loc reu ca arta să fie lăsată să se manifesteze în liniștea-i discretă.

Și pare că spre a se face în necazul opoziției, până și afișele se virise în combinațiune. Cu doue zile mai 'nainte Teatrul-Național anunțase în caractere colosale, pe hârtie roșie, »Ura« lui Victorien Sardou, titlu pe care naivitatea multor cetățeni il luase drept o demonstrațiune guvernamentală.

Nu această inse credem să fi fost cauza că publicul cel mai inteligent, — care șcie că »Ura« în cestiuine, departe d'a fi strigătul de isbândă, e tocmai sentimentul contrar iubirei și că Sardou e unul din cei mai în vogă dramaturgi francesi, — n'a contribuit prin prezența lui ca societatea dramatică să reîntre cel puțin în cheltuielile făcute cu montarea acestei piese.

Sâmbătă (28 nov.) s'a jucat pentru prima oră la noi această soră mai tinără a »Patriei.« Într'adevăr, vedend cineva »Ura« nu pôte să nu-ș aducă aminte de »Patrie«, amendoue dramele avend aceeaș semnificare patriotică: uitarea, împăcarea, sacrificiul injuriilor private în fața pericolului ce-amenință țera, în fața străinului.

Și cu toate aceste, după cum mărturiseșce autorul în scrisoarea-i adresată lui Auguste Vitu, ce servă de prefață dramei tipărite, ceea ce toți au luat drept punctul seu de plecare, nu este decât punctul lui de sosire.

Înzădar s'a cređut dar, că prima cugetare care i-a dictat »Ura«, a fost de a da un *pendant* »Patriei«; de a ține, scriind această piesă, cum dicea Auguste Vitu, contra lui însuș cea mai ređutabilă prinsore: de a trată adecă din nou subiectul »Patriei«, scriind o a doua piesă care să nu semene cătuș de puțin cu cea de 'ntăiu

D'altfel ideia de a desfășură rășboiul civil în totă grozăvia lui și de a conchide invitând părțile vrăjmașe la unire, pentru a face față dușmanului comun, reiese așa de limpede din drama lui Sardou, ea o resumă așa de bine, că pare a fi dictat întręga piesă.

Etă inse cum autorul ne lămureșce că a ajuns la acest rezultat: »Patria« il preocupă într'adevăr, dar cu totul într'alt fel de cum cineva ș-ar puté inchipui. Sardou are devoțiunea, cultul femeii... Astfel, în toate piesele sale femeia are mai totdeuna par-

tea cea frumoșă. Sânt inse câteva escepțiuni... Dolores e péta cea mai neșră în cortegiul alb al femeilor sale. Perversitatea tragică a Doloresei, care-i eră impusă de subiectul chiar al »Patriei«, i-a vrăjit îndelung somnul, pentru a-l dojeni c'a făcut-o atât de culpabilă. Așă fiind, autorul ș-a făgăduit o creațiune cu totul alta, în care femeia să apară în totă strălucirea înăscutei sale bunătăți și ș-a regăsit odihna în nemărginita bunătate a Cordeliei: Ângerul binelui lângă ângerul reului, Cordelia a fost creată ca să espieze pe Dolores.

Cu această ocașiune Sardou ne destăinușce cum ideia dramatică se descopere spiritului seu: totdeuna sub forma unei fel de ecuatiune filosofică, din care trebuie să alle *necunoscuta*. Așă, pentru »Ura«, problema se punea astfel: »În ce circumstanță, caritatea nativă a femeii se va afirmă într'un mod strălucitor?« a cărei formulă găsită fu această: »... Când, victimă a unui ultragiu mai reu decât mórtea, ea va simți pentru călăul ei un sentiment de milă, care o va face să sbóre în ajutorul lui.« Acesta fu germenul ideiei: »Femeia dând să bea propriului ei călău,« care se desfășoră în totă sublimitatea ei în tabloul II, al actului III.

Și numai după ce, căutând pământul favorabil și sórele propice, unde și sub care piesa-i să rodescă, trecu Alpii și se găsi în plină Italie a secolului XIV; și numai după ce, ajuns aci, se opri la Siena, femeia sa complectă prin cetățena. În mediul de bătălii semănând a serbări, de serbări semănând a bătălii, de lupte între Guelfi și Gibelini, dușmani de vécuri, de măceluri dela cuartier la cuartier, dela casă la casă, ce domniă aci, rășboiul civil luă în dramă o așa importantă, că începea s'o domineze cu totul. Ideia primă, caritatea Cordeliei, redusă la simplele proporții ale unui act de bunătate personală, se perdea neobservată în această mare jălenie a unui oraș în furie. Spre a interesă dar mântuirea unui om, trebuia să fie mântuirea unui popor; caritatea Cordeliei să se ridice în înălțimea unui învătământ; trebuia, cum dice Sardou, »ca apa vērșată de Gibelină Guelfului în agonie să fie isvorul de unde Patria lor comună eră să sórba uitarea injuriilor și amorul concordiei.«

Istoria, această »prețioșă colaborătoare,« venind în ajutorul autorului, el dede lui Orso inițiativa unirei celor doue partide vrăjmașe, spre a scăpă țera amenințată prin năvălirea Germanilor lui Carol de Boemia, care fu bătut de Sienezi la 18 ianuar, 1369.

Astfel apelul la concordie, ce pare a fi inspirat totă piesa, nu-i veni în gând lui Sardou decât în ultimul moment. Ceea ce pare a fi rădęcina piesei, nu e decât rodul ei

Etă acum, în câteva cuvinte, subiectul piesei: O fată, dintr'o trufașă familie gibelină, ce nu iertă nici ultragiul, nici mesalianța, e violată de un Guelf și om din popor, care-ș respălătia astfel printr'o crimă, o veche insultă. Ultragiată, ea ureșce până când i-ș resbună, lovind pe pângăritor. Dar odată resbunarea-i implinită, în inima Cordeliei, ce-are gröză de sânge, ura face loc milei și gășind pe Orso în agonia morții, cerend ajutor, ea-i dă să bea, il îngriješce, il scapă. Êr când dânsul, recunoscend-ș victima în mântuitoarea sa, spre a-ș espiă crima ș-a se face vrednic de iertarea ei, devine un erou, Cordelia il iubeșce și móre alături cu el, ucisă de un frate a căruil truffe nu cunoșce îndurarea

Acest subiect a fost tratat într'un mod magistral de dramaturgul francez. Numai, țintind pré mult la efectul exterior, la efectul decorațiunei, acțiunea pare pré gólă în cadrul imens ce i-a creiat. Cum ob-

servă pré bine eminentul critic dramatic al lui »Figaró,« cu ocazia primei represintări a piesei la Paris. pe scena teatrului dela »Gâeté.« lá 3 decembre, 1874: »in vasta întindere a pieței publice și a câmpului de măcel, sub boltile imense ale catedralelor, personajele colosale visate de autor par micșorate și pierdute in mijlocul maselor populare cari se intrelovise cu un gróznice zinghenit de arme. Cohortele de ómeni de arme, procesiunile, cântecele liturgice și pe d'asupra mânielor furióse ale popórelor, episcopul aruncând cuvântul lui Isus-Cristos care smulge spadele din mânilor smintitilor, acest întreg de lucruri mărețe și impunátore ascund până 'ntr'atâta planul dramei, încât o reduc câte-odată la proporțiile unei opere, séu unei oratoriu dramatic.»

Acésta pare cu atât mai adevêrat, la prima vedere, prin estrema sobrietate a facturii, prin absența detaliilor secundare, a desvóltárilor cu ingrigire migálite. Dicem »la prima vedere« căci pentru acei cari știu simți și cugetá, lucrurile stau cu totul altfel. Pentru aceștia »Ura« cuprinde un mare invêțámânt; celorlalți, li se va urí Éta cum se esplicá ura unui confrate nu numai pe »Ura,« dar pe tóte piesele lui Sardou. Ierte-ne să nu-i împártășim părerea, care ne uimeșce pe cât ne 'ntristéză și să ne exprimám regretul că publicul — nu urmându-i indemnul, dar neiubind spectacolele serióse a primit cu recelá piesa lui Sardou. Nu ne mirám știind că aceeaș primire i s'a făcut și la Paris, unde e cu totul altfel de public. Dar francesii vedeau in Guelfi și Gibelini niște mașci ce-abiá ascundeau o realitate »contimporaná și teribilá.« Astfel se, lámureșce pentru ce nu plăcea la unii séu máhniá pe alții. Dar »publicul — cum dice Leopold Lacour in studiul seu asupra teatrului lui Sardou — va da dreptate intr'o di ori intr'alta acestei opere pe care n'a știut s'o înțelégá și pe care critica n'a avut fericitul noroc de a o admirá la timp.»

Ceea ce d'altfel a contribuit la acéstá rece primire a piesei la Paris, a fost și lipsa de puteri a artiștilor. Lafontaine, care a creat rolul lui Orso, nu nicarná, cu tótá inteligința lui, personagiul. Chiar Dumaine, pe care parisianii il vedeau încă așa de atingêtor și mándru in Ryssoor, Lacour observá că s'ar fi indoit póte sub sarciná. »Ridice-se un Rossi și »Ura« va puté găsi in fine aclamațiunile ce i se datoresc. Rolul lui Orso stríveșce umerii cei mai puternici. Trebuie, pentru el, un piept de geniú . . . Pentru a-l purtá făr a slábi, pentru a dominá revoltele poporului Sienei ș-al târi in urmá-i, pentru a sgudui porțile bisericeii ș-a face să tremure sala, un Talma modern n'ar avé de prisos din máreția-i tragicá și din isbucnirile vocei sale de aramá.»

Și rechemând figurile interpreților dramei noi, cari au secundat strălucit revoluția romanticá: Friderick Lemaitre, dra Georges, dna Dorval, Lacour incheie astfel evocațiunea-i: »Décá e undeva o Dorval, o drá Georges, să iésá din mulțime și să ne jóce pe Cordelia! Inimile nóstre sânt gata; eroiná necunoscutá, el te chiamá și te așteptá!«

Cu așa cerințe »Ura« nu putea fi la noi un succes strălucit ca interpretare. Totuș dnele Eufrosina Popescu, Aristița Romanescu și dnii Notara și P. Velescu, cuartetul format de rolele principale pe care se invêrteșce piesa, ș-au dat tóte silințele spre a nu cádé sub greutatea sarcinei. Dna Popescu a desfășurat tótá autoritatea-i in rolul Ubertei. Dna Romanescu a jucat rolul Cordeliei cu multá pasiune. Dar pré multa-i volubilitate stricá adesea energiei expresiunei. D'altfel a nuanțat cu multá pricepere varietatea sentimentelor ce-o agitá, cu deosebire accesu-i

de furie, in actul II, și remușcarea, gróza, îndurarea, in actul III. Décá corpu-i ar avé frumuseșea sculpturalá de linii a trei Georges, care erá intruparea cea mai complectá a visului musei tragice, după márturia lui Th. Gautier; séu plinátatea de corp a dnei Dorval: negreșit artista nóstrá ar fi fost Cordelia doritá de Leopold Lacour. Notara, cu tóte că nu posede nici el plinátatea fisică ce-ar conveni personajelor de talia lui Orso, a dat destulá energie figurai eroului poporal. Mai multá nuanță de putere și de farmec in acest rol sdrobotor, ar realisá mai bine creațiunea autorului. Dl Velescu, in rolul lui Quigurta, fratele Cordeliei, ori cât de bine ar fi fost, nu putea inspirá decât antipatie, prin neîndurarea ce represintá in concertul de îndurare, de milá, de iertare și de iubire, ce-l incongiórá.

A. C. Șor.

Scrisori din Bucovina.

(Teatru românesc in Cernáuți și 'n alte orașe ale Bucovinei. Iubileul vicariului Ciupercovici. Prelegeri publice. Escursiune archeologicá)

Cernáuți 11 dec. 1887.

Sêptemána trecută a mai dat societatea »Concordia« din România doue represintații teatrale și a plecat din Cernáuți spre Siret, de a da acolo o represintație, spre Rádáuți, unde va da doue represintații și la Suceva, unde, fiind publicul inteligent român mai mare decât in celelalte orașe ale Bucovinei, va da 6 séu 8 represintații.

Duminecá intr'a 4 decembre a. c. s'a dat in beneficiul artistului vechiu Ioan Anghelescu urmátorele piese: »Ránitul in fața Grivitei,« comedie in versuri de C. Nicolau, »Mirésa fără mire,« comedie vodevil in doue acte tradusá din franțuzeșce, și »Pétra din casá,« comedie vodevil in un act de V. Alexandri. Piesa din urmá incântá mai ales pe public, care din ris nu mai eșá. Beneficiatul Anghelescu jucá rolul lui Nicu, acestui toloșcan cunoscut din vechime pentru amortirea romanismului, fórte nimerit și nici dl Niculescu cu boerul Palcu nu remáșese inapoi. Dna Albescu jucá bine rolul Zamfiritei, ce-și voiá numai decât să mărite fiica sa Marghiolița, jucatá de dna Poenariu. Dl Chirimescu jucá pe doctorul Franț, tipul de medici, ce se găsiu in România numai pe timpul amintit

»Mirésa fără mire« inse are un sujet, ce este contrariul celui prim; sujet din viêta curat moderná. Ferdinand, nepotul unei baronese, iubiá încă din copilárie pe fiica arendașului Blum. Intr'o bună diulicá se întorce dlui pe moșia sa, când in urma stáruinței intendantului baronesei se logodeșce fiica arendașului cu iubita lui Ferdinand, Augustin din străinátate, care in strae bábâteșci urmária pe iubitul seu dela Varșovia până in Franța. Ferdinand o recunoșce, după ce se insurá cu fiica arendașului și se logodeșce cu dênșá și fiica arendașului remáne ca »mirésá fără mire.« Jocul erá fórte bine interpretat. Mai ales incântá prin jocul seu fin dl Bogdan, care e publicului român pré indestul de cunoscut prin scrierile sale dramatice, publicate in mare parte in »Familia.« Dl Anghelescu jucá asemenea fórte bine pe Ferdinand.

Piesa »Ránitul in fața Grivitei« ne transportá pe câmpul bătăei in Bulgaria. Locotenentul Frunțescu e greu ránit și entusiasmul lui incântá mult pe public. Actorii își interpretarâ rolurile fórte bine.

*

Represintația ultimá s'a dat marți intr'a 6 decembre, in beneficiul dnei Alesandrina Poenariu, unde

se jucara urmatoarele piese: »Singuratatea unui holteiu,» vodevil într'un act și doue tablouri de dl Constantin cavalier de Stamati. — »Morărița dela Marly,» vodevil într'un act de Melesville, tradusă de T. Porfiriu; »Vlăduțul mamei,» comedie într'un act de dl Lupescu și »Cinel-Cinel,» comedie cu cântece într'un act de dl V. Alecsandri.

In piesa din urmă escelară mai ales dl Bogdan, beneficiata Poenariu și dna Albescu.

»Singuritatea unui holteiu» se datorește dlui Stamati, amplotiat mare rusesc in retragere și-i scrisă cu multă cunoștință. Holteiu amintit se chiamă Alexandru Parlapes, care-i amplotiat la tribunal și are o lăfă de 400 franci. Vine sêra, când nici in birou n'ai ce lucra și omul e restrins de a petrece acasă. Parlapes nu-ș pôte găsi loc de úrit într'o sêra ploioșă.

Incercă de a scrie o epistolă de amor la o cunoscută, in urmă i dă servitorului seu Anton, care-i mai practic și a dormit tótă sêra, un avis de teatru, in care se anunță represintanția actriței Amalia. Dl Parlapes ca vechiu cunoscut al ei, numai decât plêcă in sêra acea, ca să-i facă visită. O găsește învêțând rolul ei. El i ajută și servitorul Anton li face pe suflerul. Rolurile par a fi cam grele, căci din multă emoțiune dramatică găsește publicul inaintea sa la finea studiului dramatic o păreche logodită: Parlapes cu actrița Amalia. Piesa prin desfășurarea-i nemerită încântă fôrte mult pe publicul adunat.

Beneficiata dna Poenariu interpretă rolul fôrte bine și publicul o onoră cu buchete de flori. Amplotiatul Parlapes fusese fôrte bine interpretat de dl Bogdan și dl Chirimescu jucă nimerit pe lacheul Anton.

Comediă »Vlăduțul Mamei» delectă mult pe public. Năucul Vlăduțul mamei voiă numai decât să ia de nevastă pe fata lui Moș Iftimi, pe Smărândița. Dară ea iubiă pe altul și nu voiă să șcie nimic de el. Dl Angelescu delectă cu jocul seu nimerit ca Vlăduțul mamei și publicul nu mai eșia din ris.

Piesa »Morărița dela Marly» a fost asemenea fôrte bine interpretată. Dl Bogdan jucă cu o desteritate rară pe bêtrânul marchis de Gaillard, care venă numai după amoruri, dară aici la morărița dela Marly fu controlat de soția sa. Amicul ei Guillom li inchise într'o nôpte in móră, de unde fu scos cu rușine naintea nevastei sale. Dl Angelescu jucă erăș rolul seu nimerit.

Joi într'a 6 decembre serbă vicariul metropolitan Arcadie Ciupercovici iubileul seu de 40 de ani ca preot.

Preoțimea, in frunte cu mitropolitul dr Silvestru Morariu, i grătulă. La 12 ore a. m. eră in sala locuinței sale din residența mitropolitană mai tótă intelligința română, preoțimea și amploti adunați, spre a gratulă iubilantului. Mitropolitul dr Silvestru Morariu grăt de meritele iubilantului pentru preoțime, patrie și nație. Președintele țerii Escelenția Sa baronul Pino, maresalul țerii Alesandru baron Vasilco, președintele tribunalului dl Uchle trimiseră cărțile lor.

Iubilantul Arcadie Ciupercovici a fost pe timpul aniversării de 400 de ani a lui Stefan cel Mare egumen la mănăstirea Putna, unde e inmormântat Stefan cel Mare. Dlui a dat ajutorul posibil comitetului arangiător din Viena și cine șcie decât n'ar fi fost dlui acolo, ori de s'ar fi serbat acéstă aniversare, căci curentul țerii a fost contra ei și numai spriginului puternic al dlui eră de mulțămit, că serbarea s'a putut arangi. Atuncia erau aci la mormântul lui Stefan cel Mare adunați represintanții din tôte țerile

locuite de Români, cari aduceau omagiile geniului lui Stefan cel Mare.

Dl profesor Ion Bumbac a deschis duminica trecută 12 prelegeri asupra istoriei, limbei și literaturii române, cari le va ține in decursul lunelor de êrnă decembre, ianuaru și faur. Aceste prelegeri sânt destinate pentru damele române. Prelegerea de duminică a fost bine cercetată atât de cătră dame, cât și de domni.

Despre excursiunea botanică in munții Ardealului, despre care se amintește in »Familia» nr. 33 din anul acesta, a apărut in gazetă austriacă botanică din Viena un articol fôrte interesant de dl A. Procopean, care ni dă deslușiri interesante despre formațiunile geologice ale munșilor ardeleni.

Dionisiu O. Olinescu.

Reuniunea femeilor române din Arad.

Arad 15/3 decembre 1887.

Domnule Redactore!

In nrul 48 de estimp al jurnalului beletristic »Familia» redigiat de dvóstră a apărut dela dna Petronela Cornea n. Misiciu un comunicat sub intitulatura »Crisa Reuniunii femeilor române din Arad și provincia,» in care domnia-ei combate fără succes suplimentul de statute din punct de vedere confesional și declară, că acest supliment in ședința comitetului provisor n'a obținut aprobarea dênsei, ér despre o membră a comitetului fost de față in aceea ședință dice — nu șcim cu ce drept — că n'ar fi petrecut cu atențiune pertractarea, dară fôră de a șci de ce ar fi fost vorba. A subscrierea, fără rezervă acel supliment.

In fața acestor aserțiuni făcute din partea comembrei Petronela Cornea n. Misiciu, subscrișii membrii comitetului prov. cari am luat parte la aceea ședință a comitetului in care s'a pertractat suplimentul de statute și la care ședință și dna mai sus numită se recunoșce a fi luat parte, — cu acesta solemniter declărăm, că după ascultarea referadei și după deslușirile cauzei, tóți unanim am acceptat și aprobat acel supliment, dară cu noi impreună și dna Petronela Cornea n. Misiciu.

Mai departe declărăm, cumcă noi subscrișii cari am fost de față in aceea ședință a comitetului, am fost bine informați despre cele pertractate in comitet și sântem conșcii despre faptul nostru de atunci; prin urmare in ce privește aserțiunea Petronelei Cornea n. Misiciu, cumcă ôrecareva dintre cei foști de față la ședința comitetului respectiv am fi declarat ulterior, că n'am fi petrecut cu atențiune cele pertractate referitóre la suplimentul statutelor — de fel nu se pôte referi la noi, — ér decât una ori alta dintre damele membre ar fi spus dóră că dênșa ca și care nefind specialistă in aplicarea legilor, nu șcie că suplimentul acesta încât corespunde in mod perfect legilor civili și bisericești, nu detrage din valórea celor petrecute cu ocașiunea pertractării suplimentului, cu atât mai vêrtos, că respectiva dómna n'a dis și nici că a putut dice, că a fost indusă in eroare in ori și ce privință.

In fine declărăm, cumcă noi ca comitet provisor la lucrarea statutelor, suplimentului și a altor afaceri noue impuse, așa am procedat după cum ni spune concludul adunării Reuniunii femeilor din Arad și provincie din ședința sa ținută la 31 ianuarie st. n. anul 1884, conform căruia conclud, fără considerare la numerul membrilor presentți și fără de a fi espus,

ca cine are vot decisiv ori numai informativ și n'am procedat și nici de present nu procedăm după regulament provocat de numita dămnă, de ărece acel regulament n'a intrat în vigăre, și așa noi încă nefiind constituiți pe basa aceluia, stăm încă tot numai pe baza concludului adunării Reuniunii prov. mai sus provocat, amăsurat căruia am obținut mandatul ca membri în comitetul provisor; — drept aceea dară, noi ne considerăm hotărârea noastră adusă pentru supliment de validă, chiar ca și pe celelalte hotărâri a căroră validitate nici desnumita dămnă, nici alt ărecareva nu le-a discutat, ori contestat în mod negativ.

După aceste lăsăm onoratul public să judece și asupra aserțiunilor dnei Petronela Cornea n. Misiciu și asupra faptelor noastre implinite în ședințele comitetului provisor al Reuniunii din Cestiune.

Hermina P. Dessean
presidentă int.

Ioan Beleşiu.

Caterina Paguba.

Teodor Ceontea

toți membri comitetului prov.
reuniunii femeilor române din
Arad și provincie.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Solri literare și artistice. *Poetul Al. C. Cuza*, adunând 400 lei din vândarea volumului seu de poesii, a pus această sumă la dispozițiunea dnei Emilian, spre a fi trimisă poetului Eminescu; suma s'a și trimis la destinațiunea sa. — *Dl Gh. Ghibănescu* a publicat în broșură studiul seu publicat în revista »George Lazăr: »Școlă privită prin prisma socială.« — *Dl Alesandru Radu*, de origine din Ardeal, a ținut la Galați, unde este profesor, un discurs asupra situațiunii Românilor din Dacia Traiană pe timpul năvălirilor barbare. — *Dl sublocotenent I. A. Ghimpa* din România a tradus din franțuzește după Gendron una din cele mai folosite cărți pentru cavalerie, intitulată: »Serviciul cavaleriei în campanie.«

Pentru Eminescu. Textul petiției care se va adresa din Iași camerei deputaților din România, în interesul poetului Eminescu, sună astfel: »Domnule președinte, domnilor deputați! Poetul Mihail Eminescu suferind de mai mulți ani de o bătă grea care-l pune în imposibilitate de a-și procura mijlocele de existență, subsemnații venim a ve rugă să binevoiți a-i acorda o pensie viageră ca semn de recunoștință din partea țării pentru meritele sale literare. Primiți, ve rugăm, domnule președinte și domnilor deputați încredințarea înaltei noastre considerațiuni.« Inițiativa a fost luată de poetul A. C. Cuza, la care sânt a se trimite și călele subscrise.

Scrieri literare și istorice de A. I. Odobescu. Anunțăm în mai multe rânduri, că librăria Socec et comp. în București a început să publice scrierile dlui A. I. Odobescu. Acum intrăga publicațiune stă înaintea noastră. Ea se compune din trei volume elegante și mari, aprăpe 110 căle în 8° și ne ofere totă activitatea literară a eminentului nostru prosator, începând din 1851 până acuma. Volumul întâiu începe cu »primele încercări« trei studii și două poesii; urmează cunoscutele două romane: »Mihne-vodă« și »Dămnă Chiajna«; sub titlul »literatură și archeologie« se reproduc articolii de acest gen, din 1861—62, între cari se află și renumitul studiu archeologic »Câteva ore la Snagov«, precum și cela asupra »Cântecelor populare.« Volumul al doile ne ofere »Cestiuni de interes național« din cari amintim studiul asupra Mănăstirilor închinete din România; în »archeologia

preistorică« notăm deosebit articolul intitulat »Artele din România în periodul preistoric« și șagalnica critică »Fumuri archeologice scornite din lulele preistorice«; volumul se incheie cu articolii reproduși din ănalele Academiei Române. Volumul al treile începe cu renumitul »Pseudo-Kunegeticos«, apoi urmează fragmente de literatură populară; basme pentru copii localitate, din cari reproducem unul în numărul acesta; articoli de istoria contimporană, prefăta la-istoria lui Nicolae Bălcescu, două conferințe ținute la Ateneu: »Moții și Curcanii« și »Luarea Rahovei«; un cuvânt rostit în limba francesă sub titlul »Regatul României și republica francesă« în stărșit o dare de sēmă despre Tesaurul dela Petrosă. Aceste volume sânt adevărate podobe a literaturii noastre, de aceea ele n'ar trebui să lipsescă din bibliotecile ămenilor noștri cari pretind a fi culți. Prețul 30 lei séu 12 fl. 60 cr. Se află de vândare la librăria Socec et. C-ie în București și la toți corespunziții ei.

Iubileul „Gazetei“, despre care scriserăm în numărul trecut al foii noastre, se va serbă la 1 ianuarie 1888 st. v. Pentru ziua aceea redacțiunea ăiarului numit pregătește un numer festiv, separat. Spre a înălță serbarea această, care va culmina prin edarea acestui numer festiv, redacțiunea »Gazetei« rōgă pe toți bărbații noștri politici, literari etc. în deosebi pe aceia cari au colaborat în acești 50 de ani la »Gazetă« și »Făie« să trimită pentru acel numer căte o mică lucrare. Terminul trimiterii este 22 decembre st. v. Acel numer se va vinde și separat, cu prețul de 20 cr. Vinitul curat e destinat pentru bibliotecile noastre populare.

Palatul Ateneului Român. Acesta e titlul unei broșuri ce primirăm din București și 'n care zelosul fondator-president al Ateneului Român, dl C. Esarcu publică o dare de sēmă despre gestiunea legatului Șcarlat Rossetti și ăltor donațiuni, despre operațiunile loteriei Ateneului și despre cheltuelile făcute cu clădirea palatului.

O broșură maghiară. Dl Nicolae Putnok, profesor la gimnasiul de stat din Sibiu, a publicat o broșură în limba maghiară intitulată »Az Etimologicum magnum Romaniae és az összehasonlító nyelvészeti jelene Romániában« (Etimologicum magnum Romaniae și presintele filologiei comparative în România.) Conținutul acestei broșuri s'a cetit în Academia ungerescă din Budapesta, care a și editat-o. Autorul relatează publicului ungeresc programul de după care dl Hașdău redacteză această operă monumentală. Prețul 20 cr.

Diare limbistice. La București au început să se publice două diare pentru învățare de limbi străine și anume: »Limba francesă« predată Românilor fără profesor, în timp de un an; și »Limba englesă« predată Românilor asemenea fără profesor și 'n timp de un an. Amândouă apar în totă săptămăna pentru tôte clasele, redactate în romănește (cu pronunțarea figurată) de dl H. Lolliot, profesor la liceul sf. Gheorge, în București. Metode pentru a învăță singur a scrie și a vorbi limba francesă și cea englesă. Prețul abonamentului: Pentru limba francesă: Un an (cursul complet), 9 florini, — șese luni, 4 fl. 50 cr.; — trei luni, 2 fl. 25 cr. Pentru limba englesă: Un an (cursul complet), 18 florini; șese luni, 9 fl.; — trei luni, 4 fl. 50 cr. Cererile de abonamente se adresează: Dlui R. Lolliot, Bulevardul Elisabeta, băile Etoriei, București.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Teatrul Național din Bucureșol în săptămăna trecută, afară de »Ura« lui Sardou, despre care ni se

relatăză în primul nostru salon, s'au mai reprezentat »Kean« séu »Desordin și Geniu«, de Alesandru Dumas, dl Gr. Manolescu a jucat rolul »Kean«; s'a repetat »Don Carlos« de Schiller și s'a reluat opereta »Boccacio« cu debutul dnei Crissenghi și reintrarea pe scenă a dlui Mateescu. Care va să zică, totă săptămâna nimica original, nimica românesc.

Seratele literare și musicale din Lușoș totdeauna intrunesc public numeros. În ședințele din urmă dl Coriolan Bredicean continuă cetirea novejale sale: »Pétra credinței«, dșóra Nedelcu esecută la pian parafrasa »Ernani« de Liszt, dl Palco cântă »Cât te-am iubit« de A. Flechtenmacher, dșóra Maior declamă »Glasul unui Român« de Andrei Mureșan, dl Tuculia cântă cupletul lui Rosenzweig, dșórele Sidonia Maior și Elena Radulescu esecutară uvertura operei »Faust« de M. G. Marks, dra Maior esecută »Traviata« in duet cu dl I. Czegka jr., dl dr Petrovici declamă »Balcanul și Carpatul« de V. Alecsandri, ér dșóra L. Teodori »Visatorul« de I. Roman; drele Barbu, Radulescu și dl Czegka cântară un trio, dra Florescu declamă poesia »Un dor« de Chirișescu, dra Ianculescu declamă poesia »Concertul in luncă« de V. Alecsandri, ér dșóra Elena Radulescu esecută piesa »Erlkönig« de Schubert-Liszt.

O nouă piesă musicală. Dl Constantin cavalier de Buchenthal, mare proprietar român din Bucovina, care cultivéză musica română, a scos la lumină in Cernăuți o compoziție nouă a sa, sub titlul »Hora Elisabetei« pentru pian. Acesta e opul al 12-le al autorului, tóte horele sale de pân' acuma au fost bine primite din partea publicului și mai multe din ele au fost jucate și 'n Viena, sub dirigerea șefului de orchestru Strausz. Piesa acésta încă e una din cele mai reușite; e proprietatea Societății pentru cultura și literatura română in Bucovina, in deposit de vânzare la E. Rosenzweig in Cernăuți. De acelaș autor s'a pus sub pressă: Valurile Dornei, Hora Bucovinei și Hora Bănățana.

Societatea Alexi-Șincai a junimei din seminariul gr. c. de Gherla va ține la 1 ianuarie n. o ședință festivă, cu următorul program: După imnul: »Impérate ceresc. 1. »Cuvânt de deschidere« de E. Branu cl. IV. 2. »Viéta și caracterul personal al Summului Pontifice Leone XIII« de Vasiliu Popu cl. II. 3. »Trimisul Provedinței« poeșie ocașională de E. Branu, cl. IV, declamată de Ioan Vereș cl. III. 4. »In eterna urbe Roma« quartet esecutat de corul vocal. 5. »Despre infalibilitatea Pontificelui« disertatiune de Vasiliu Vajda cl. II. 6. »Jidovul Rătăcitor« dapă Schubert trad. de G. Teranu, declam. de Iuliu Moldovan cl. II. 7. »Oremus pro Pontifice« quartet esecutat de corul vocal. 8. »Enciclica »Humanum genus,« aprețiere de Alesandru Halița cl. IV. 9. »Cuvânt de inchidere« rostit de Ioan Chiș cl. IV și vicepresedintele societății.

Corul vocal român din Biserica-albă va arangia in séra de St. Vasiliu, adecă in ajunul anului nou, 31 decembre (12 ianuarie) o serată estraordinarie cu un program ales și bogat. Afară de cântece comice, se va reprezentă o piesă teatrală »Creditorii« de V. Alecsandri, ér la meșul nopții trei tablouri vii și »studenții spanioli« in costume potrivite. Comitetul își dă tóă nisuința și nu cruță nici spese nici ostenela pentru d'a face publicului o sérá plăcută, de aceea rógă publicul român și in deosebi pe cel din provincie să îmbrățoseze mai cu căldură intreprinderile acestui cor.

Teatrul național sêrbesc din Belgrad spriginește din resputeri literatura dramatică națională. In anul trecut direcțiunea a anunțat premii pentru piese originale, ér in stagiunea acésta se vor represintă

piesele premiate. Numerul acestora e 5. Dintre ei trei sânt drame și anume: »Mura Varadinca«, istori unei eroine sêrbe, de Ocruglici, un preot, care s bucură d'un nume bun pe terenul literaturii drama tice sêrbe: »Pad Čarnigrada« (Căderea Constantino polei) de Cvetic, autorul dramei »Nemania« care in anul trecut a avut un efect mare și totodată colabator secret al regelui Milan; »Țarul Dușan« d Dimitri Ghioric, care este încă numai student d medicină. Dintre comedii mai bună este »Stichode liaci« (Versuitorul) de Lyubomir Petrovici, care din cismar a devenit artist dramatic și anul trecut a debutat cu o piesă populară; apoi »Doa braca« (Dou căsătorii) de Milyutin Ilici, pogoritor din o familie d poeți.

CE E NOU?

Șoiri personale. *Maj.* Sa regele a dăruit din caseta sa privată pentru restaurarea bisericelor gr. or. din Grič și Lucareț câte 100 fl. — *Maj.* Sa împărătésa-regina *Elisabeta* la 24 decembre a serbat in cerc familiar aniversarea a 50-a a nașcerii sale. — *Regele României* a primit, din incidentul aniversării luărei Plevnei, o telegramă de felicitare dela Marele principe Nicolae din Moscva, in care se comunică că corpul grenadirilor ruși, care a stat inaintea Plevnei sub comanda regelui Carol, a beut in sănătatea Maiestății Sale și a armatei române. — *Dl dr V. Babeș* a inceput cursul seu de patologie experimentală la facultatea de medicină, in noul institut de bacterologie din București — *Dl Gerasim Raț*, secretar la ministrul ung. de finanțe, a fost numit consilier de secțiune. — *Dl George Nistor*, sergent la gendarmeria din Banat-Comloș, a fost distins de *Maj.* Sa cu crucea de argint cu corônă pentru merite.

Academia română. Vineri Academia a ținut ședință publică: Dl A. Papadopol-Calimach a comunicat documente vechi despre numele unei familii boeresce »Dereptate.« Dl B. P. Hașdeu a vorbit despre cuvintele: Bucea și Căpătină din »marele etimologic.« Dl Al. Odobescu a vorbit despre Petre Ispirescu.

Damele române din opidul Huniadóra au arangiat in 19 novembre a. c. un bal, al cărui venit curat l'a destinat pentru fondul »Reuniunii femeilor române din comitatul Huniadórei.« Venitul balului a fost 65 fl. v. a., din care sumă subtragându-se cheltuelile de 34 fl. v. a., restul de 31 fl. v. a. s'a trãnspus la cassa reuniunii numite.

Asociațiunea transilvană. Adunarea generală a despărțementului Turda se va ține anul acesta in Ludoș la 27 decembre st. n.

„Junimea“ din Cernăuți. A apărut »Raportul anual al societății academice »Junimea« in Cernăuți.« Din acest raport se póte constată, că societatea tinerilor universitari rom. ni a intrat in al X-lea an al existenței sale, că numără 18 membri onorifici, 9 membri fundatori, 26 membri sprijinitori, 38 membri emeritați și 50 membri ordinari; biblioteca societății posedă 1650 opuri in 1175 volume și 625 broșuri; in cabinetul de lectură au incurs 42 de diare și reviste, mai cu sémă din Româ a; averea societății se urcă la suma de 677 florini și 40 cr.

Reposatul consiliar Anghel a lăsat prin t stament: Asociațiunii transilvane 300 fl., pentru biserica din locul seu natal Zlagna 100 fl., pentru biserica gr. c. din Sebeș 100 fl., pentru școla gr. or. din Sebeș, contribuind și la edificarea ei 100 fl., acuma altă 100 fl., pentru săracii din Sebeș 200 fl. Cu totul 800 fl.

Conferința preoțească. *Protopopiatul Sân-Mărghitei* în Ardeal a ținut conferința sa de toamnă în comuna Sas-Nireș, sub presiul protopopului Alesandru Bene. S'a cetit apoi o disertațiune intitulată: «Cauzele sărăcirii poporului român și mijlocele de îmbunătățire, din punct de vedere preoțesc.» S'a decis apoi ca în interesul îmbunătățirii sorței preoților să se facă un memorandum către episcopul diecesan de Gherla. Conferința de primăveră se va ține în comuna Mica; predicatori s'au ales dl Alesandru Pop preot în Petrihaza, ér suplent dl George Mureșan preot în Batin; disertanți dl Ioan Banciu preot în Sas-Nireș și Gavriela Petri preot în Maluț. — *In protopopiatul Almașul-mare* conterința de toamnă s'a ținut în comuna Zutor, sub presiul părintelui protopop Basiliu Poruț, notar ad hoc s'a ales preotul Simeon Marinceaș. Desbătându-se agendele preoțești, s'a decis să se inființeze un despărțemēt al reuniunii invetătorilor români din Sēlagiu, apoi invetătorul Basiliu Banea, Ioan Maxim și Gabril Sabo cetiră disertațiuni și se constituie biuroul reuniunii invetătorilor.

Dela dietă. Comisiunea de incompatibilitate a casei deputaților, constatând, că generalul Traian Doda, ales deputat în Caransebeș, nu ș-a presintat mandatul în termenul de 15 zile după deschiderea dietei și că prin o scrisore adresată presidentului dietei a refusat să-l presinteze, ceea ce a repetat și în alta scrisore adresată comisiunii numite: a declarat ca espirat mandatul acela și a hotărīt să 'neunoșcinteze despre acesta pe presidentul camerei. Mai observăm, că conform legii, acela, al cărui mandat se declară astfel espirat, timp de trei ani nu pōte fi ales deputat.

Ateneul din Craiova. La 4/16 decembrie s'a deschis șirul conferințelor Ateneului din Craiova pentru sesiunea 1887—1888. Ca conferențari sūnt anunțați următorii domni: N. Racoviță, M. Seulescu, dr. Antonini, A. Passiacov, M. Strejan, N. P. Guran, G. Bușilă, dr. Roscavski, I. A. Mitescu, G. Tărnoveanu, dr. Atanasescu, A. Nicolaid, P. Chițu, colonel Sache-larie, M. B. Calloianu, Gr. Grămățicescu și C. Vallimărescu. Șirul conferințelor se va incheiă la 6/18 maiu.

Congresul din Sibiu. *In archidieceasa Sibiuu* alegerile pentru deputații din cler s'au fiesat pe 22 decembrie v. (3 ianuarie n.); ér pentru alegerile deputaților mireni ziua de 20 decembrie v. (1 ianuarie n.) ér actul scrutiniului pentru acești din urmă se va face la 22 decembrie v. (3 ianuarie n.) — *In diecesa Caransebeș* s'au ales pentru congresul din Sibiu deputați preoțești în cercul: Caransebeș Filaret Musta protosinel: Mehadia Mihail Popovici protopresbiter; Ciacova Paul Miulescu protopresbiter; Lugoș dr. Georgiu Popovici protopresbiter; Buziaș Alesandru Ioanovicu protopresbiter; Oravița Andrei Ghidiu protopresbiter; Petrovoselo Trifon Miclea protopresbiter; Iam Filip Adam protopresbiter; Vêrșeț Ioan Popovici protopresbiter și Făget: George Popovici adm. prottral; deputați mirenești sūnt aleși în cercurile: Brebul Iuliu Petric; Lugoș dr. Alesandru Mocioni; Făget Constantin Rădulescu; Buziaș Atanasiu Cimponeiru; Ghilad Aureliu Drăgan; Vêrșeț Martin Tapu; Iam Ilie Trăila; Sasca montană George Szerb; Oravița Ilia Trăila (de doue ori) Bogșa Iuliu Petric (de 2 ori); Caransebeș Ioan Bartolomei; Ohababistra Ioan Popovici; Teregova Patricia Drăgălina; Domașna Ilie Curescu; Mehadia Leontin Simonescu; Prigor Stefan Velovan; Bozovici Iuliu Novac; Biserica-albă Ioan M. Roșu; Alibunar Simeon Moldovan; Satul-nou Petru Tisu. Așa dară dnii Petric și Trăila sūnt aleși în

doue locuri. — *In diecesa Araa* s'au aies din cler: protopopii George Crăciunescu, Petru Chirilescu. Vasile Beleş, Meletiu Dreghici, profesorul de teologie Vasile Mangra, asesorul consistorial Augustin Hamsea.

Șoiri scurte. *Tribunalul din Paris* a dat sentința în atacerea incendiului dela opera comică: directorul acestui teatru, dl Carvalko, a fost osēndit la trei luni de inchisore. — *Decan* al făcultații de medicină din București s'a ales dl dr Râmnician. — *Generalul Brialmont* a fost urgent invitat din Brusela de guvernul român, să mērgă imediat la București și să inspecteze fortificațiunile. — *In camera României*, dl ministrn Aurelian a depus pe biuroul camerei un proiect de lege pentru inființarea unui serviciu național de navigațiune. — *Guvernul german* a trimis în România pe maiorul dr. Hamende, profesor la institutul medical militar din Berlin, cu misiunea de a studiă organizația serviciului sanitar al armatei române. — *Reposatul Ioan Mezei*, paroc gr. or. în Orești, a fost asigurat la banca »Transilvania« pe suma de 2000 fl. în favorul Asociațiunii transilvane. — *Preșidentul adunării deputaților din Portugalia* a rogat pe presidentul camerei deputaților României, să-i comunique ore-cari dispozițiuni ale regulamentului camerei.

Necrologe. *Iuliu Muntean* de Lapușul-de-sus, cavaler al ordinului Francisc Iosif, fost protopretor în comitatul Timișoră, a murit în Ciacova la 3/15 decembrie în etate de 61 ani. — *Basiliu Greavu*, sub-jude r. în Mercurea, a încetat din viață acolo la 5/17 decembrie, în etate de 44 ani. — *Ion Cazan* proprietar în Piști, comitatul Huniadōra, a încetat din viață, la 14/26 novembre în etate de 65 ani și a fost înmormētat de protopopul Ioan Papiu, cu asistința de 5 preoți, în cimiterul gr. or. dela Tempa. Il gelesc: soția Eva născută Petrēsa, fiicele Mina măritată Valean și Ana măritată Pop, fii Nicolae, Lazar și Dimitrie; ginierii Petru Valean asesor consistorial și paroc gr. e. în Cianadul-sêrbesc și Samuil Pop advocat în Orăștie.

Călindarul săptămănei.

Țiua sēpt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Duminea 11 Ev. dela Luca c. 14, gl. 4, a invierii 7.		
Duminecă	13 Par. Ascētie	25 (†) Crăciun
Luni	14 Mart. Tirs	26 (†) Ștef. Mrt.
Mărți	15 Mart. Elefterie	27 Ioan Ev.
Mercuri	16 Mart. Agea	28 Prunci nev.
Joi	17 Prof. Daniil	29 Ionatan
Vineri	18 Mart. Sevastian	30 David
Sâmbătă	19 S. Mart. Bonifaciu	31 Silvestru

Apropiându-se sfêrsitul anului rugăm pe abonații noștri să-și renouēscă de timpuriu abonamentele: ér aceia cari încă nu ni-au trimis prețul foi nici pentru trecut, binevoēscă a-l refui, plătind și pe viitor înainte, căci numai astfel sūntem în stare a sustinē fōia noastră.

Dacă toți abonații noștri ar plăti regulat înainte, am putē să dăm în fiecare săptămână câte doue cōle cu 2—3 ilustrațiuni, căci numeral abonaților e 'ndes-tulitor, dar fiind că fōrte mulți plătesc neregulat, sūntem siliți a reduce cheltuelile la minimul posibil.

Spre a curmă dar în viitor acēsta neregularitate, rugăm pe toți aceia cari vor să ne onoreze cu spriginul lor, să-și plătescă abonamentele regulat înainte; ér aceia cari nu pot séu nu au obiceiul d'a plăti la timpul seu, binevoēscă a ne înșciința, ca să-i ștergem din registrul abonaților, căci asemenea »abonați« numai ne incurcă șocotelile.